

Νά με καλεῖ στὸν κάμπον ὄργωτή,
Καὶ στὸ χωριὸ νά με γυρνάει χωράτη,
Με πῆρε κάποιον τραῖνο μίαν αὐγή
Τυφλὸ νά με γυρνάει, σὲ μίαν ἀλάτη.

Καὶ με γυρνάει, με σέρνει!... Τί σκληρὰ
Ποῦ ὀργώνει τῆς ζωῆς μου τὸ χωράφι
Τ' ἀλέτρι του, καὶ πάλι τί φριχτὰ
Ποῦ με κερνάει ἀπὸ φλόγινο πυράφι
Τῆς δίψας τὸ κρασί! Ν' ἀκροσταθῶ
Σὲ μιὰ γωνιά ποτέ του δὲ μ' ἀφήνει,
Μὰ πάντα σὲ χορὸν ἀνεμικτὸ
Μὲ σέρνει τοῦ Ἀνεκπλήρωτου ἡ ὀδύνη.

Κι' ἂν κάποτε μ' ἀφήσει νὰ σταθῶ
Στὰ χρόνια τὰ παλιά, τὰ περασμένα,
Μοῦ δίνει σὰν καὶ τώρα τὸ λυγμὸ
Νὰ πνίγουμεναι, κοιτώντας συντρομιμένα
Τὰ πρῶτα μου παιγνίδια τὰ τρελλὰ
Καὶ τὸ καλιό, παιδιάστικο παλάτι
Νάχει μονάχα μιὰ κληματαριὰ
Κ' ἓνα σπασμένο μαῦρο σκαλοπάτι.

Σοφίδες—Θεσσαλίας

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΜΑΤΙΩΝ

Εἶναι ἓνα κάστρο μυστικὸ ὅπου φέγγουνε κι' ἄβυστα λάμπουν τὰ μάτια. Μόνο μάτια. Ὅσα κάποτε κάποια ἄλλα καθρέφτισαν, ὅσα περιμένουν ἀκόμα τὴν ὥρα τῆς ἀνεμπύδιστης συνάντησης. Κάθε ἀνθρώπος ἔχει τὸ δικό του τὸ κάστρο μὲ τὰ δικά του τὰ μάτια. Καὶ ἴσως τὰ ἴδια μάτια νὰ φέγγουνε σὲ πολλὰ κάστρα...

Μιὰ νύχτα μὲ μιὰ Ἀνάγκη ὅλης τῆς Ἰπαρξῆς τῆς τοῦ κάστρου τῆς ἀναζήτησε ἡ Κοπέλλα καὶ θεωρώντας βαθιὰ μέσα στὴν ψυχὴ τῆς αἰσθάνθηκε τὸ κρυφὸ τῆς κρυμμένης τῆς πύλης. Μιὰ νύχτα σελήνοφωτισμένη, σχεδὸν ἀρρωστημένα νοσταλγική. Ὁ Φεγγαρίσιος Ἰππότης, ὁ αἰὼλὸς τῆς Φίλος, χωρὶς ν' ἀφήσει τὸ μακρὸ του Φιλί, εἶχε ἔρθει πολὺ κοντὰ τῆς ἢ τὴν εἶχε ἀνηψώσει Ἐκείνη σ' Αὐτὸν; Δὲν εἶξερε. Εἶξερε μόνο πὼς μέσα στὴν ἄσπρη μὲ γαλανὲς ἀντιφραγγιές νύχτα, τὴν ἀσυγκράτητα παθητική, ἔξαφνα νεκρικὰ τὴν εἶχε παγώσει τὸ νοερὸ του καὶ πὼς ἐντατικά εἶχε θελήσει μιὰ φλόγα μέσα στὸ γλωμὸ ἀόριστό του πρόσωπο, πὼς θέλησε μάτια νὰ τοῦ δώσει. Μάτια ποῦ θὰ καίανε μέσα στὰ δικά τῆς, ζωὴ πραγματική, ἀδιάφορη πιά κι' ἂ μιὰ τέτοια Δύναμη θὰ σκότωνε τὸν ἀμορφὸ τῆς τὸν Ἰππότη ποῦ μόνο καλωσύνης τῆς εἶχε χάρισει...

*Ἦρθε στὸ κάστρο τὸ μυστικὸ, τὸ μεγάλο, τ' ὀλόβουβο. Εἶταν ἡ σιωπὴ του σὰν τὶς ἀπέραντες σάλες ἀπέραντη δὲν ἀκούεταν οὔτε ὁ ἀδυνατισμένος ἀντίλαλος ἐνὸς ξελεπτισμένου κρότου ποῦ θὰ εἶχε ἀντηχήσει ἀνεπαίσθητα, σὰν ἄφωνο ψιθύρισμα, εἶναι μυριάδες χρόνια. Κ' ἡ σιωπὴ ἐπέβαλλε στὸ κἄτι ποῦ μέσα τῆς μ' ἀγωνία σφίχθηκε κι' ἀνατρίχασε τὴν ἴδια τρομαχτικὴ ἡσυχία, τὸ ἴδιο ἄτονο καθὼς ἄρχισε ἀπαλὰ νὰ γλυστῶ στὸ ἀπεριόριστο σκοτάδι τὸ φωτισμένο μόνον ἀπὸ τὰ μάτια ποῦ σπινθηρίζανε ὄλα, πράσινα, μῦρα, σταχτιά, σταχτογάλανα, γαλανά, καστανά, πρασινόμαυρα, μ' ὄλα τὰ χρώματα καὶ τὶς πιὸ λεπτές διακύμανσες κοὶ μεταλλαγές τους, μὲ κάθε ἔκφραση ποῦ ἔσβυναν, ἀναβαν, χάνονταν, πετώντας μὲ φωτεινοὺς ἐλιγμοὺς ὀλόγυρά τῆς... Κάπου ἀσάλευτα διαισθάνθηκε μόνο δυὸ μάτια, πολὺ μεγάλα, καστανά, μάτια γλαρά, γεμάτα θέληση σύγχρονα, ἀπάνω τῆς καρφωμένα, μὰ δὲ θέλησε ν' ἀφήσει τὴν ἐντύπωση οὔτε νὰ τὴν ἀγγίξει.

Τ' ἀμέτρητα μάτια στὸν κύκλο τους τὴν εἶχαν ἀρπάξει καὶ σ' ὄλο τὸ κάστρο τὴν ὀδηγοῦσαν τρελλὰ ὕστερα ὀλόρδια τῆς Ἰσταμάτησαν μέσα στὴ σὰ νερένια μὰ καὶ πηχτὴ ἀλυσίδα τῆς ἀσύλληπτης ὀντότητος τους. Καρφωμένη ἀκίνητη ἔμεινε. Μ' ἐνδιαφέρον καὶ ἡδονικὴ εὐχαρίστηση. Τῆς ἄρεζαν τὰ πολύχρωμα μάτια ποῦ περνοῦσαν γλυκά, γλυκῶδη, ἀνάμεσα στὰ μαλλιά τῆς, σὲ κάθε τῆς τρίχα ἀνάμεσα, ποῦ χαϊδεῦαν τὰ χέρια τῆς, τὰ δάχτυλά τῆς, χωρὶς νὰ τῆς εἶναι δυνατό νὰ τὰ σφίξει καὶ νὰ πιᾶσει, ἀκουμποῦσαν στὸ πρόσωπό τῆς. Βραχιόλια καὶ στέμματα καὶ περιδέρια τῆς δένανε ποῦ ὀλοένα ἀλλάζανε. Γιὰ ὥρα, γιὰ πολλὴ ὥρα.

*Ὅλη ἡ σιωπὴ τοῦ Κάστρου φωσφορίζε κ' ἔξαφνα ἡ Κοπέλλα στὴν ἀρχὴ κάποιας κούρασης σχεδὸν ὀδυνηρῆς ἐνίωσε ἀναφυλλητὰ νὰ τὴ διαπερνοῦνε, πότε πύρινα καὶ πότε τόσο παγωμένα... Καὶ μιὰ φοβέρα μάντεψε ὀλοένα πιὸ ἀπειλητική, ὅσο κι' ἂν προσπαθοῦσε νὰ τὴν πνίξει, ἐπίμονα ἀποφεύγοντας τὰ καστανὰ μάτια ποῦ προσηλωμένα τὰ αἰσθάνονταν χωρὶς νὰ τὰ ἔχει δεῖ, χωρὶς συνειδητὰ ἀκόμη ἵνα θέλει νὰ τὸ ξέρει...

Τὰ μάτια πιᾶσαν ἓνα χορὸ, ἓνα χορὸ ἀλλοιώτικο δικὸ τους, χωρὶς σκοπὸ, χωρὶς ἦχο. Σφιγμένα ὄλα μαζὶ κοντὰ καὶ σφιχτὰ τὸ ἓνα πάνω ἀπὸ τὸ ἄλλο σ' ἀμέτρητες σειρές, σὰ σισσωρευμένα δαχτυλίδια, γυροῦσαν τόσο μανιασμένα ὥστε δὲν ξεχωρίζεταν πιὰ οὔτε χρῶμα, οὔτε σχῆμα, στὸ στρόβιλο τοῦ θαμπωτικοῦ τους ὄγκου. Καὶ μονάχα στὸ ὕψος τοῦ βλέμμα τῆς Κοπέλλας ἓνα κενὸν ἀνοίγεταν ἐπλήρωτο, γιατί κανένα ἀπὸ τ' ἀμέτρητα μάτια, ὅσο κι' ἂν τὴν κῦταζαν, δὲν ἄρμονίζεταν ὄλα κάποτε ἕχε ἀγαντέψει ἀρκετὰ βαθιὰ γιὰ νὰ τὰ νιώσει ἀνήμπορα ὄλα μιὰ συγκίνηση νὰ ξεπνήσουν κανένα δὲν ἀγαποῦσε γιὰ

νά τὸ φορέσει στὸ ζωντανεμένο ὄμορφό της Φεγγαρίσιο Ἰπλότη. Κι' ἄς τὸ ἐπιθυμοῦσε μ' ἓναν Πόθο ποὺ τὴ σπάραζε τώρα ὡς τὸ πιδ ἐσώφυγο εἶναι της, καθὼς δυνάμωνε λιγότερο ἀόριστη ἢ ἀγωνία, καθὼς γινότανε ἢ ἡδονικὴ εὐχαρίστηση βύρος, ἀσήκωτο, ἀποστροφή. Προσπάθησε νὰ τεντώσει τὰ χέρια ἐλεύθερη γιὰ ν' ἀναπνεύσει, μὰ χτύπησε μᾶτια ποὺ ξέφυγαν κοῦρα, γλυστερὰ σὰ φίδια μιὰ πυκνὴ νύχτα. Ἄη δία πικρὰ τῆς ἐσφίξε τὸ λαιμό. Μὲ λυγμούς λύγισε, ἔπεσε χάμω οἶκτο ἱκετεύοντας, μοναξιά. Μόνη νὰ μένει μὲ δυὸ μᾶτια. Ἰπὸς δυὸ μᾶτια ποὺ δὲ θὰ εἶχε ἀκόμα ἀπαντήσει, ἄγνωστα μᾶτια τοῦ Αὐριο ... Μόνη μὲ δυὸ μᾶτια.

Ἐνα γέλιο στὸ πλάϊ της βουβὰ σφύριζε εἰρωνικὰ τραγικώτερο γιὰτὶ δὲν ἀντήχησε. Μέσα στὰ δικά της μᾶτια χωρὶς νὰ τῆς εἶναι πιά δυνατὴ οποιαδήποτε ἀντίσταση καρφώθηκαν τὰ καστανά, γλαρὰ καὶ σύχρονα γεμάτα θέληση μᾶτια, θριαμβευτικά. Τὰ μόνα ἰσχυρὰ. Ἐκεῖνα ποὺ ἄφταστα εἶχαν περάσει κάποτε τόσο πολὺ κοντὰ της, ἐκεῖνα ποὺ εἶχε λατρέψει καὶ ὕστερα ὕταν τὸ ἀνοφέλετο τῆς λατρείας της εἶχε καταλάβει, τὸ μεγάλο πόνο της, πιστέψει πὼς θὰ μπορούσε νὰ σκοτώσει. . . Καὶ εἶχαν βασιλέψει μὰ χωρὶς νὰ κλεισθοῦν τὰ βλέφαρα στὸ ἀντιφέγγισμα τῆς λάμψης τους καὶ τώρα νικοῦσαν. Ἀσυγκίνητα πάντα, ἀνίσκιωτα, κοῦρα, σκιάβα τους, τὴ σέρνανε. Συντριμμένη τῆς ξέφυγε ἀπέραντη μιὰ κραυγὴ, ἄφωνη ἔμεινε. Κι' ἀναγκασμένη τελειωτικὰ τὰ καστανά μᾶτια στὸ φεγγαρίσιο Ἰπλότη νὰ χαρίσει ἔκλαψε τὸ σκοτωμὸ του, ὅλης του τῆς καλωσύνης μαζί μὲ τὴν ἀτέλεισία της δίχως γιαιρεμὸ καὶ τὴ φρίκη τοῦ ἐφιάλτη τῶν ματιῶν ποὺ μόνο ἢ χαρὰ θὰ ἔδιωχνε.

Ἰσως τὰ ἴδια μᾶτια νὰ φέγγουνε σὲ πολλὰ κάστρα. Ἐχει κάθε ἄνθρωπος τὸ δικό του τὸ κάστρο μὲ τὰ δικά του τὰ μᾶτια. Τὸ μυστικὸ τοῦ κάστρου ὅπου ἄβυστα λάμπουν τὰ μᾶτια. Μόνον μᾶτια.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ

ΣΚΕΡΤΣΟ

Μιὰ ὥραία ἡμέρα τοῦ Μαχιοῦ, γεμάτη ἥλιο, μπήκα στὸ τράμ τοῦ Παγκρατιοῦ ποὺ πηγαίνει στὸ Σύνταγμα.

Δίπλα μου κάθησε μιὰ γυναίκα τοῦ λαοῦ μὲ καπέλλο. Ἐμπρὲς χρωματιστὴ, γάντια καὶ βεντάλια. Εἶχε βάλει καὶ τὴν μπουντρίτσα της. Καθόταν ἀκίνητη.

Στὴν τρίτη στάση τὸ τράμ σταμάτησε καὶ πήρε μιὰ ἄλλη γυναίκα μὲ σχεδὸν τὰ ἴδια ντυσίματα. Ἦρθε καὶ κάθησε ἀπέναντί μας. Οἱ δυὸ γυναικὲς κοιτάχτηκαν κρυφά, καὶ ἀμέσως ἔρριξαν τὴ ματιά τους χάμω. Ὅταν τὰ βλέμματά τους συναντήθηκαν πάλι, κοκκίνισαν κοιτάζοντας ἄθρον ἀδιάφορος ἄλλοῦ. Τὴν τρίτη φορὰ ξερόδηξαν καὶ χαιρετιστήκαν ἐλαφρὰ.

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπε τότε ἢ μιὰ στὴν ἄλλη, ἔπειτα ἀπὸ κάμποση ὥρα στενοχώριας, δὲ σὰς καλογνώρισα. Εἶπα μέσα μου: τάχα νάνα; ἢ κυρία Κατίνα; τάχα νὰ κάνω λάθος; Τόσος κίρκος ἐπέρασε χωρὶς νὰ ἰδωθοῦμε. . . ἄς εἶναι ὕγεια... Ἰποφέρω κι' ἀπὸ τὰ μᾶτια μου κ' ἔχει ἀδυνατίσει τὸ φῶς μου... Τί κάνει ἢ μητέρα σας; ὁ ἀδερφός σας;

— Καλὰ εὐχαριστῶ, καλὰ εὐχαριστῶ. Δόξα σοι ὁ Θεός... Ἄς λάμε καλά.

— Ἀλήθεια πὼς ὁ ἀδερφός σου παντρεύτηκε; ρώτησε πιδ φυσικὰ σὲ λίγο.

— Μάλιστα... δυστυχῶς... ἀληθεῖς.

— Καλέ, αὐτὸ εἶταν ἀμούστακο, καλέ!

— Καὶ ὁμως...

— Ἐγὼ τὸ ἔμαθα ἀμέσως. Καὶ μάλιστα ἔμαθα πὼς δὲν εἶναι ὁμορφῆ... Τὸ ἐλάχιστον εἶναι νοικοκυρὰ;

— Δυστυχῶς οὔτ' αὐτό. Οὔτε ὁμορφῆ εἶναι οὔτε παράδες ἔχει, οὔτε νοικοκυρὰ εἶναι... ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε!

— Καὶ πὼς τ' ἀποφάσισε, κυρία Κατίνα μου; ρώτησε μὲ περιέργεια.

— Τίποτα. Νά. Τὴ μιὰ Κυριακὴ τὴν εἶδα στὸ χοροδιδασκαλεῖο, καὶ τὴν ἄλλη ὀχτῶ τὴν ἐστεφάνωσε... Κι' ἀμέσως μὰς τὴν κουβάλησε σπῆτι, καὶ τὴν κοιτάζει στὰ μᾶτια, καὶ τὴν ταΐζει, καὶ τὴν ντύνει, καὶ καί. ἔτσι γιὰ τὸ τίποτα, χριστιανὴ μου!

Σκέφτηκε.

— Ἰσως γιὰ ἓνα σκέρτσος θαρραλέο ποὺ ἔχει, καὶ ποὺ τὸ παρκάκει ἄμα τὸν βλέπει, χριστιανὴ μου!

ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ

ΦΕΓΓΑΡΙ

Φεγγάρι ποὺ ὀλομόναχο γυρίζεις,

τίποτα δὲ ζηλεύω σὰν ἐσένα...

Στὸ φῶς ποὺ ἀργυροστάλαχτο σκορπίζεις

πὼς ἤθελα νὰ μ' ἔλουζες καὶ μένα!

Κι' ὁμως πιότερο ἀπ' ὅλους μὲ γνωρίζεις...

— Ἐχουμε οἱ δυὸ μας πρόσωπα θλιμμένα—

Κ' ἢ ματιά σου—τὸ φῶς ποὺ μὰς χαρίζεις—

ψάχνει νὰ βρῆ δυὸ μᾶτια λυπημένα!

Ἀνὸ μᾶτια ποὺ ὄλο κλαῖνε κάθε βράδι

κρυμμένα μέσα στὸ πυκνὸ σκοτάδι

κι' ἀκαρτεροῦνε τὸ χλωμὸ σου φῶς...

Κάποια φιλιὰ προσμένουν νὰ τοὺς δώσῃ

πρὶν ἔλθῃ τὸ πρωὶ καὶ τοὺς στεγνώσῃ

τὰ δάκρυα τους ὁ ἥλιος ὁ σκληρός!

ΝΙΚΟΣ Ι. ΡΙΤΣΟΣ